

Õiguskantsleri Kantselei

Karl Kupits
Juhatus liige
Maves OÜ
karl@maves.ee

Teie 13.02.2025 nr

Meie 17.03.2025 nr 14-1/250468/2501870

Lugupeetud juhatus liige

Pöördusite õiguskantsleri poole murega, et kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise menetluse käigus esitatav suur (arvatavasti tehistaibu abil koostatud) küsimuste hulk võib pidurdada menetluse läbiviija tööd ning teha keeruliseks tähtaegadest kinnipidamise. Esitatakse ka palju konkreetse menetlusega mitteseotud küsimusi.

Planeerimismenetluses tuleb arvestada [haldusmenetluse seaduses](#) (HMS) kehtestatud põhimõtteid ja norme ning [planeerimisseaduses](#) (PlanS) ja [keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses](#) (KeHJS) sätestatud erisusi.

Haldusmenetluse seaduse järgi määrab haldusorgan toimingu vormi ja muud üksikasjad, kui PlanS-is ja/või KeHJS-is ei ole neid sätestatud (HMS § 5 lg 1). Seega, kui haldusmenetluse üksikasju pole õigusaktidega kehtestatud, otsustab menetlust korraldav haldusorgan need kaalutlusõiguse alusel (vt Riigikohtu 30.09.2022 otsus asjas nr [3-20-1247](#), p 21). Haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele (HMS § 5 lg 2). Planeerimisseadus annab ka võimaluse nõuda esindaja määramist ühesuguste ja samasisuliste arvamuste korral (PlanS § 5).

Igaühel (sõltumata tema asukohast või seotusest planeeringuga) on õigus esitada arvamusi, küsimusi ja ettepanekuid planeeringute ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise kohta. Ülal toodud haldusmenetluse põhimõtete kohaselt peab nendes menetlustes *sisuliselt* vastama ainult planeerimise või hindamisega (PlanS ja KeHJS sätestatud alused) seotud küsimustele. Mitteseotud küsimustele tuleb vastata vähemalt selliselt, et küsija saaks aru, et sisuliselt vastamata jätmine tuleneb menetluse läbiviija hinnangul küsimuse mitteseotusest menetlusega.

Küsimus on selles, kas mitteseotud küsimustele tuleb ikkagi sisuliselt vastata *väljaspool* menetlust, käsitledes neid küsimusi selgitustaotlusena [märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse](#) (MSVS) § 2 lg 2 tähenduses ja seega vajadusel edastada need õigele adressaadile vastamiseks (vt MSVS § 5 lg 3). Üldiselt tuleks korraldada võimalikult ulatuslik vastamine. Ilmselt on aga nendes menetluses kohane arvestada, et küsijal ei pruugi üldse olla huvi esitada neid küsimusi (ja saada neile vastuseid) väljaspool menetlust. Reeglina võiks seega pidada piisavaks, kui küsija tähelepanu juhitakse võimalusele esitada need küsimused selgitustaotlusena. Selgitustaotlusele võib pealegi jätta vastamata, kui vastamine nõuab töökorralduse muutmist või põhjendamatult suuri kulusi, kui avaldajale on juba eelneval aastal vastatud või kui isik ilmselgelt kuritarvitab pöördumise õigust jms (MSVS § 5 lg 9 p-d 7-9).

PlanS-i ja KeHJS-iga antud õigusi tuleb kasutada nii, et see ei kahjustaks teiste isikute õigust viivitusest ja efektiivsele haldusmenetlusele.¹

Seega, kui eriseadus ei sätesta vastamise vorminõudeid, on haldusorganil/planeeringu koostamise korraldajal HMS-i kohaselt õigus määrata toimingute vorm ja muud üksikasjad. Ta võib menetlusega seotud küsimusi koondada, grupeerida ja üldistada. Suur halduskoormus ei vabasta siiski haldusorganit kohustusest täita õigusaktides sätestatud nõudeid ning vältida kiirustamist ja pealiskaudsust. Haldusmenetluse põhimõtete järgimine aitab ka ära hoida hilisemaid vaide- ja kohtumenetlusi (vt Riigikohtu 20.06.2022 otsus asjas nr [3-20-2474](#), p 31).

Mõistame Teie muret ja nõustume, et tehistaibu abiga on võimalik pärssida menetluse läbiviimist. Tegemist ei ole aga olukorraga, kus on võimalik pakkuda lihtsaid ja selgeid lahendusi – kasvõi juba seetõttu, et alati ei ole võimalik isiku pöördumises eristada tema enda koostatud küsimust tehistaibu koostatud küsimusest. Tehistaibu abiga koostatud küsimuste puhul ei ole võimalik eristada küsimusi, kus on kasutatud sõnastamisel tehistaibu abi, nendest küsimustest, mida ei ole enne saatmist isegi läbi loetud. Jääb üle vaid loota, et planeerimise ja hindamise läbiviijad annavad endast parima, et vastata menetluse eesmärke silmas pidades piisavas ulatuses. Loodetavalt ka kohtuvaidluse tekkimise korral arvestab kohus oma lahendis haldusorgani/planeeringu koostamise korraldaja lähtumist ja arvestamist haldusmenetluse põhimõtetega.

Planeerimiseseaduse sätete kohta annab selgitusi [Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium](#), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse sätete kohta [Kliimaministeerium](#) ning haldusmenetluse seaduse sätete kohta [Justiits- ja Digiministeerium](#). Ministeeriumid saavad kaaluda õigusaktide muutmise vajadust.

Loodame, et neist selgitustest on abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Lekko

õigusteenistuse juhataja, õiguskantsleri nõunik

õiguskantsleri volitusel

Jaanus Kirikmäe 693 8403, Jaanus.Kirikmae@oiguskantsler.ee
Liina Lust-Vedder 693 8429, Liina.Lust-Vedder@oiguskantsler.ee

---

¹ Võrdluseks võib välja tuua, et Riigikohus on seisukohal, et kui osa Riigikogu liikmeid oma õigusi kuritarvitades esitab väga palju eelnõusid ja arupärimisi, takistavad nad sellega teiste Riigikogu liikmete mandaadi kasutamist (vt Riigikohtu 02.11.2023 otsus asjas nr [5-23-37](#), p-d 51–53).